

Małgorzata Buško*, Piotr Dukielski**, Robert Krzyżek*

Wybrane zagadnienia kontroli gospodarstw rolnych w ramach programu IACS (*Integrated Administration and Control System*)***

1. Wstęp

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej wiąże się między innymi z uczestnictwem we Wspólnej Polityce Rolnej (WPR). Polska jest w chwili obecnej jednym z największych europejskich producentów rolnych. Wraz ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku rolnicy uzyskali prawo do występowania o dopłaty bezpośrednie do gruntów rolnych. Organem koordynującym proces dofinansowania jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Struktura terenowa agencji płatniczej utworzonej na bazie ARiMR jest trzy-stopniowa. **Centrala** agencji zajmuje się wyżej wymienionym dopłatami, wdrażaniem Wspólnej Polityki Rolnej i administrowaniem nią, a także gromadzi informacje przekazywane z oddziałów terenowych.

W 16 województwach powstały oddziały regionalne, a w urzędach rejonowych w powiatach powstało 314 biur. Do zadań oddziałów regionalnych (OR) ARiMR należy:

- przekazywanie informacji na temat pomocy udzielonej przez Agencję;
- obsługa wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność w ramach sektorowych programów operacyjnych (SPO);
- obsługa odwołań beneficjentów;
- monitorowanie beneficjentów oraz wykonywanie czynności związanych ze zmianą lub rozwiązaniem umowy;
- obsługa wniosków wdrożeniowych, wniosków o przyznanie pomocy finansowej;
- nadzór i koordynacja działań z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt;

---

* Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków

** Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Oddział Regionalny w Krakowie

*** Artykuł powstał w ramach badań statutowych nr 11.150.478

- nadzór i koordynacja działań z zakresu ewidencji gospodarstw;
- sprawozdawczość na potrzeby centrali Agencji;
- sporządzanie planów finansowych oraz dokumentacji na potrzeby rozliczeń środków finansowych;
- administrowanie;
- nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem użytkowanych systemów informatycznych.

Zadania powiatowych biur ARiMR to:

- przyjmowanie od rolników wniosków o przyznanie dopłat bezpośrednich,
- kontrola merytoryczna wniosków;
- wprowadzanie wniosków do komputerowej bazy danych cintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZIK – polski odpowiednik nazwy IACS);
- przeprowadzanie kontroli administracyjnej;
- weryfikacja danych, zatwierdzanie wniosków dotyczących płatności bezpośrednich oraz uruchamianie procedury naliczania płatności w systemie informatycznym.

2. Beneficjenci płatności bezpośrednich

Osobą uprawnioną do uzyskania płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, zgodnie z Ustawą z 18 grudnia 2003 r.¹ o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych, jest producent rolny, który:

- uzyskał wpis do ewidencji producentów (posiada numer identyfikacyjny nadany przez ARiMR);
- posiada gospodarstwo rolne, dzierżawi lub użytkuje grunty rolne, w skład którego wchodzi działki rolne o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha (działka rolna jest to zwarty obszar gruntu rolnego, na którym jest prowadzona jedna uprawa o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha);
- w wyznaczonym terminie złoży wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych;
- utrzymuje gospodarstwo rolne w dobrej kulturze rolnej².

---

¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 40 ze zm.

² Minimalne wymagania utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej są określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 7 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej (Dz. U. Nr 65, poz. 600) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 lutego 2005 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 36 poz. 326).

Płatność na daną działkę rolną może być przyznana tylko jednemu wnioskodawcy.

Każdy producent (rolnik) ubiegający się o dopłaty jest zobowiązany do złożenia w biurach powiatowych ARiMR wniosków o przyznanie płatności. Wnioski te składa się w terminie od 15 marca do 15 maja każdego roku poprzedzającego uzyskanie płatności bezpośrednich do deklarowanych gruntów. We wniosku tym każdy producent musi zadeklarować lokalizację i powierzchnię posiadanych gruntów oraz sposób ich użytkowania. Termin realizacji płatności bezpośrednich, ujednolicony przez Komisję Europejską dla wszystkich krajów Unii Europejskiej, to okres między 1 grudnia bieżącego roku a 30 czerwca roku następnego.

Przepisy ogólne związane z płatnościami bezpośrednimi są regulowane przez normy prawne Unii Europejskiej. Zgodnie z nimi zostały sporządzone przepisy szczegółowe obowiązujące w naszym kraju, wydane w formie rozporządzeń właściwych resortów administracji rządowej.

3. Typowanie gospodarstw do kontroli

Typowanie gospodarstw do kontroli przeprowadzane jest na podstawie Rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z 21 kwietnia 2004 r., ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli, które określa sposób wyboru gospodarstw do kontroli oraz sposób jej przeprowadzenia. Zgodnie z zapisami tego Rozporządzenia, wszystkie przeprowadzane rocznie kontrole obszarowe powinny obejmować co najmniej 5% wszystkich producentów składających wnioski o płatności bezpośrednie. Jeżeli kontrole obszarowe wykażą istotne nieprawidłowości, kraj członkowski jest zobowiązany do zwiększenia zakresu kontroli w bieżącym roku oraz odsetek rolników, którzy zostaną poddani kontroli w roku następnym.

Wybór producentów do kontroli na miejscu jest przeprowadzany metodą:

- analizy ryzyka,
- losową.

Pierwsza z wymienionych metod polega na doborze producentów najbardziej obciążonych ryzykiem wystąpienia we wniosku zamierzonego lub przypadkowego błędu oraz przyznaniem nienależnej pomocy finansowej. Parametry ryzyka (elementy ryzyka, wartości progowe, wagi ryzyka) są określane w Centrali ARiMR, przez pracowników Wydziału Planowania i Analiz – Departament Kontroli na Miejscu (DKM), na podstawie Rozporządzenia Komisji (WE) nr 2419/01 z dnia 11 grudnia 2002 r., doświadczeń krajów unijnych, powstałych opracowań w ramach prac programu Phare99 oraz prac nad systemem informatycznym umożliwiającym wybór producentów do kontroli na miejscu. Parametry analizy ryzyka są modyfikował-

nym czynnikiem systemu, zgodnie z którym dokonywana jest ocena wagi ryzyka w odniesieniu do każdego wniosku. Elementy ryzyka, wartości progowe oraz wagi ryzyka są zdefiniowane w załączniku do Rocznej Planu Kontroli. Po wyborze producentów do kontroli w DKM generowana jest lista producentów wytypowanych w obrębie województwa.

Dруга metoda typowania gospodarstw polega na doborze przypadkowo wytypowanych wniosków dla zachowania reprezentatywności próby. Ilość producentów wybranych tym sposobem powinna mieścić się w przedziale 20–25% minimalnej liczby producentów do skontrolowania.

Parametry wyboru losowego – procentową wielkość zbioru do typowania – określa Roczny Plan Kontroli. System dokonuje losowej kwalifikacji wniosków do kontroli na miejscu, a następnie generuje listę wybranych producentów do kontroli na miejscu z podziałem na województwa.

Producent może zostać wytypowany do kontroli na miejscu w sytuacji, kiedy w kontroli administracyjnej zostanie wykryty błąd dotyczący konfliktu kontroli krzyżowej pomiędzy działkami zadeklarowanymi przez wnioskodawców na wnioskach o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych a działkami zadeklarowanymi przez wnioskodawców na wnioskach składanych w ramach innych schematów pomocowych, np. zalesienia, programów rolnośrodowiskowych, programów pomocowych w przetwórstwie, a wnioskodawcy nie potrafią wyjaśnić wyżej wymienionego błędu.

Wybór obszarów do kontroli metodą FOTO odbywa się manualnie, poza systemem informatycznym. Pracownicy Wydziału Planowania i Analiz na podstawie dostępnych informacji na temat obszarów objętych aktualnymi lub ubiegłorocznymi ortofotomapami oraz obszarów, dla których istnieje ewidencja gruntów w postaci wektorowej, dokonują analizy obszarów, które można wykonać metodą kontroli FOTO.

4. Metody przeprowadzania kontroli obszarowych

Niezwykle ważnym elementem jest kontrola na miejscu. Jest to kontrola przeprowadzana bezpośrednio u wnioskodawców na podstawie typowania. W ramach kontroli na miejscu następuje ustalenie zgodności danych podanych we wniosku, oświadczeniu lub deklaracji ze stanem faktycznym gospodarstwa rolnego.

W latach 2004–2006 kontrole realizowano dwiema metodami:

- 1) inspekcji terenowej,
- 2) FOTO.

Zgodnie z art. 29 Rozporządzenia Komisji nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r., przeprowadzenie kontroli obszarowej metodą inspekcji terenowej polega

na wykonaniu czynności kontrolnych w odniesieniu do co najmniej 50% z ogólnej liczby działek rolnych zadeklarowanych we wniosku. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości kontrolą obejmuje się do 100% działek.

Metoda ta składa się z pięciu etapów:

1. Przekazanie przez wykonawcę kontroli wykazu inspektorów terenowych do dyrektora OR.
2. Przekazanie wykonawcy kontroli zbioru dokumentacji kontrolnej zgodnie z [1].
3. Powiadomienie producenta rolnego o planowanej kontroli (powiadomienie o kontroli w przypadku wniosku o dopłaty bezpośrednie nie jest obowiązkowe. Dopuszcza się powiadomienie do 48 godzin przed terminem przeprowadzenia kontroli).
4. Przeprowadzenie kontroli w terenie. Po przedstawieniu producentowi imiennego upoważnienia inspektor przystępuje do następujących czynności:
  - stwierdzenia gatunku uprawianych roślin lub rodzaju użytku gruntowego;
  - wykonania pomiaru pola powierzchni oraz obwodu działki technologią klasyczną lub z wykorzystaniem techniki GPS;
  - sporządzenia szkiców kontrolowanych działek;
  - stwierdzenia, czy działka była użytkowana rolniczo;
  - sprawdzenia przestrzegania wymagań utrzymania gruntów w dobrej kulturze rolnej;
  - sporządzenia protokołu z czynności kontrolnych (dwa egzemplarze);
  - wykonania zdjęcia każdej kontrolowanej działki rolnej.
5. Opracowanie wyników polegające na przeprowadzeniu szeregu czynności, których rezultatem jest m.in. tabelaryczne zestawienie producentów rolnych, zawierające dane dla każdego gospodarstwa wraz z dokumentacją fotograficzną.

Metoda FOTO polega na skontrolowaniu wszystkich deklarowanych działek rolnych, wchodzących w skład wytypowanego gospodarstwa. Metoda ta składa się z takich samych etapów, jak wyżej opisana metoda inspekcji terenowej, z zaznaczeniem pewnych istotnych różnic. Podstawą kontroli jest cyfrowa ortofotomapa, przygotowana na podstawie aktualnych zdjęć lotniczych lub satelitarnych, wykonanych w roku, w którym ma być przeprowadzona kontrola. Na niej dokonuje się pomiaru powierzchni. W metodzie tej nie ma wymogu zawiadamiania producenta rolnego o przeprowadzanej kontroli. Pierwsza część prac kontrolnych prowadzona jest kameralnie, po czym w terenie sprawdzana jest kultura rolna i zgodność deklarowanych upraw ze stanem faktycznym. Wyjątek w tej procedurze stanowiły sady, w przypadku których kulturę rolną (min. 600 drzew/1 ha) można było sprawdzić na ortofotomapie.

5. Zwiększenie poziomu kontroli w gospodarstwie

W przypadku stwierdzenia, po skontrolovaniu działek wytypowanych do obowiązkowej kontroli, różnicy pomiędzy łączną powierzchnią deklarowaną a powierzchnią stwierdzoną w wyniku kontroli w ramach poszczególnych grup płatności, należy zwiększyć poziom kontroli działek rolnych w gospodarstwie (liczbę kontrolowanych działek rolnych).

Procentowy współczynnik, obliczany w celu podjęcia decyzji o zwiększeniu poziomu kontroli działek rolnych w gospodarstwie, wyrażający różnicę powierzchni deklarowanej i stwierdzonej dla działek rolnych obowiązkowo wytypowanych do kontroli w ramach danej grupy płatności, należy obliczać według wzoru

$$R = \frac{(\text{pow. deklarowana} - \text{pow. stwierdzona}) \times 100\%}{\text{pow. stwierdzona}} \quad (1)$$

gdzie:

pow. deklarowana – suma powierzchni deklarowanych działek rolnych wytypowanych do obowiązkowej kontroli w ramach danej grupy płatności,

pow. stwierdzona – suma powierzchni stwierdzonych działek rolnych wytypowanych do kontroli w ramach danej grupy płatności.

Kontrole przeprowadzone przez wykonawcę zewnętrznego podlegają weryfikacji poprzez kontrole sprawdzające, które są przeprowadzane przez inspektorów terenowych biur kontroli na miejscu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Weryfikacja obejmuje min. 4% wszystkich kontroli przeprowadzonych przez wykonawcę zewnętrznego. Taki poziom weryfikacji zapewnia odpowiedni nadzór nad jakością wykonanych prac.

Z przeprowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa analizy kontroli na miejscu w gospodarstwach rolnych z tytułu płatności bezpośrednich wynika, że w roku 2004 poziom nieprawidłowości powodujących sankcje u producenta rolnego w skali kraju wynosił 15,34%. Natomiast w roku 2005 wyniósł 13,2%. Kontrole zostały przeprowadzone metodą inspekcji terenowej i FOTO. Wyniki przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Poziom nieprawidłowości powodujących sankcję u producenta rolnego

Województwo	Poziom nieprawidłowości (2004 rok)	Poziom nieprawidłowości (2005 rok)
dolnośląskie	18,24%	16,0%
kujawsko-pomorskie	14,49%	11,2%
lubelskie	10,41%	6,4%

Tabela 1 cd.

lubuskie	17,74%	18,4%
łódzkie	15,94%	12,1%
małopolskie	10,11%	13,2%
mazowieckie	15,24%	18,5%
opolskie	20,07%	6,4%
podkarpackie	13,81%	11,8%
podlaskie	9,71%	16,5%
pomorskie	27,71%	16,3%
śląskie	12,46%	16,6%
świętokrzyskie	24,58%	10,1%
warmińsko-mazurskie	21,86%	23,7%
wielkopolskie	12,46%	8,3%
zachodniopomorskie	26,51%	15,0%
Średnia	15,34%	13,2%

Źródło: ARiMR

6. Kontrola producentów na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)

5 czerwca 2006 r. rozpoczęła się trzecia od momentu wstąpienia Polski do UE kampania kontroli na miejscu wniosków o płatności bezpośrednie i płatności z tytułu prowadzenia działalności rolniczej na terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) na 2006 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 kwietnia 2004 r. kontrola producentów z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach ONW jest związana z wizytacją w terenie wskazanych gospodarstw rolnych i obejmuje szereg czynności kontrolnych. Procedurę kontroli rozpoczyna poinformowanie producenta rolnego o terminie kontroli (obecność producenta jest obowiązkowa). Czynności kontrolne polegają na wizualnej ocenie faktu prowadzenia działalności rolniczej na zadeklarowanych działkach, kontroli przestrzegania wymagań zwykłej dobrej praktyki rolniczej (ZDPR), określonych szczegółowo w [1], oraz pomiarze pola powierzchni. W ramach czynności końcowych należy wypełnić protokół oraz w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wykonać fotografie cyfrowe.

Niezależnie od metody kontroli, jej wykonawca jest zobowiązany do sporządzenia protokołu z czynności kontrolnych. Protokół jest sporządzany w formie papierowej oraz elektronicznej. W skład protokołu wchodzi kilka formularzy opi-

sujących szczegółowo etapy przeprowadzonej kontroli, wśród których znajduje się formularz ustaleń końcowych zawierający:

- kody nieprawidłowości stwierdzonych podczas przeprowadzanej kontroli w odniesieniu do całego gospodarstwa [1],
- uwagi inspektorów terenowych,
- uwagi producenta rolnego.

7. Podsumowanie

Duża liczba oraz rozdrobnienie polskich gospodarstw (w ewidencji producentów jest zarejestrowanych 1 844 475 podmiotów), przekraczają możliwości ARiMR w zakresie samodzielnego wykonania kontroli (tab. 2).

Tylko w 2006 roku Agencja wytypowała do kontroli obszarowych 72 900 gospodarstw. W związku z tym kontrole obszarowe zostały powierzone wykonawcom zewnętrznym wyłonionym w postępowaniach przetargowych.

Tabela 2. Liczba zarejestrowanych producentów rolnych

Województwo	Liczba zarejestrowanych producentów				
	osoba fizyczna	osoba prawna	j.o.n.p.o.p.*	spółka cywilna	suma
dolnośląskie	79 885	647	110	8	80 650
kujawsko-pomorskie	84 177	504	105	5	84 791
lubelskie	227 910	515	124	3	228 552
lubuskie	27 222	333	87	4	27 646
łódzkie	160 095	397	90	12	160 594
małopolskie	188 874	524	88	14	189 500
mazowieckie	269 386	814	132	10	270 342
opolskie	38 534	351	34	5	38 924
podkarpackie	172 670	580	100	10	173 360
podlaskie	100 258	299	65	7	100 629
pomorskie	50 143	454	92	3	50 692
śląskie	77 867	320	52	15	78 254
świętokrzyskie	119 964	204	41	2	120 211
warmińsko-mazurskie	52 985	559	89	7	53 640
wielkopolskie	146 819	1152	181	25	148 177
zachodniopomorskie	37 708	706	93	6	38 513
Suma	1 834 497	8 359	1 483	136	1 844 475

* Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej.

Źródło: ARiMR stan na dzień 8 października 2006 r.

Tabela 3. Liczba wniosków złożonych w 2004–2006 r.

Województwo	Liczba wniosków obszarowych złożonych w 2004 r.	Liczba wniosków obszarowych złożonych w 2005 r.	Liczba wniosków obszarowych złożonych w 2006 r.
dolnośląskie	61 459	63 316	62 628
kujawsko-pomorskie	69 303	70 285	69 762
lubelskie	173 373	186 274	187 284
lubuskie	20 342	21 644	21 574
łódzkie	127 818	134 882	134 091
małopolskie	131 907	143 637	141 880
mazowieckie	207 851	223 543	223 024
opolskie	30 539	30 646	30 098
podkarpackie	119 279	131 977	130 659
podlaskie	80 675	84 858	84 583
pomorskie	39 091	40 754	40 471
śląskie	52 978	57 050	56 108
świętokrzyskie	92 108	97 707	96 541
warmińsko-mazurskie	41 864	44 214	44 396
wielkopolskie	122 592	126 085	125 539
zachodniopomorskie	29 191	30 517	30 245
Polska	1 400 370	1 487 389	1 478 883

Na podstawie dwuletnich umów z ARiMR w 12 województwach kontrole wykonywali ci sami wykonawcy, którzy realizowali te zadania w 2005 r. Natomiast w przypadku województw: łódzkiego, opolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego działania kontrolne przeprowadzone zostały przez podmioty wyłonione w przeprowadzonym przetargu. W tych województwach, do czasu podjęcia czynności przez firmy wybrane w przetargu, prace kontrolne prowadzili pracownicy biur kontroli na miejscu ARiMR.

W tabelach 2–4 zamieszczono zestawienia podsumowujące działania kontrolne przeprowadzone w latach 2004–2006.

Porównując dane z tabel 2 i 3, można dostrzec, że duża grupa producentów rolnych nie korzysta z możliwości składania wniosków o przyznanie płatności obszarowych. Wynika to między innymi stąd, że w ewidencji producentów zarejestrowani są wszyscy beneficjenci korzystający ze środków unijnych – również nieposiadający gruntów uprawnionych do dopłat, np. rzeźnicy, przetwórcy owoców i warzyw, przetwórcy mięsa, właściciele gospodarstw rybackich itp.

Tabela 4. Poziom i liczba kontroli w poszczególnych województwach w roku 2004–2006

Województwo	Liczba wytypowanych gospodarstw w roku 2004	Poziom kontroli w roku 2004 [%]	Liczba wytypowanych gospodarstw w roku 2005	Poziom kontroli w roku 2005 [%]	Liczba wytypowanych gospodarstw w roku 2006	Poziom kontroli w roku 2006 [%]
dolnośląskie	2942	4,79	3575*	5,64	4854	7,8
kujawsko-pomorskie	3371	4,86	3898	5,55	4097	5,9
lubelskie	8283	4,78	10 257	5,51	10 577	5,6
lubuskie	1495	7,31	1343	6,21	1249	5,8
łódzkie	10 527	8,23	7432*	5,51	8851	6,6
małopolskie	6306	4,78	7976	5,57	10 352	7,3
mazowieckie	13 168	6,34	12 381*	5,53	14 885	6,7
opolskie	1743	5,70	3383	11,05	3533	11,7
podkarpackie	6204	5,20	7262	5,52	7234	5,5
podlaskie	3893	4,82	4686	5,53	6263	7,4
pomorskie	1995	5,10	4490*	11,01	2265	5,6
śląskie	2554	4,82	3184	5,60	4897	8,7
świętokrzyskie	4291	4,66	10 643*	10,92	5697	5,9
warmińsko-mazurskie	2901	6,92	4758*	10,77	3648	8,2
wielkopolskie	5905	4,81	6943	5,50	7263	5,8
zachodniopomorskie	1829	6,26	3808*	12,51	2410	8,0
Razem	77371	Średnia = 5,53	96 019	Średnia = 6,46	98 075	Średnia = 6,6

* Województwa, w których przeprowadzane są również kontrole metodą FOTO.

Z tabeli 3 wynika, że liczba wniosków składanych w latach 2004–2006 utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych producentów rolnych (tab. 2) oraz liczbę zgłoszonych wniosków, można zauważyć, że w Polsce zamiar wykorzystania dotacji UE w zakresie dopłat bezpośrednich deklaruje ok. 80% uprawnionych.

Na podstawie danych z tabeli 4 widzimy, że w niektórych województwach poziom kontroli znacznie przekroczył 5,5%. Jest to konsekwencja stwierdzonych nieprawidłowości podczas prowadzonych kontroli w roku poprzednim.

W tabeli 5 zestawiono kwoty wypłacone beneficjentom ze środków unijnych w latach 2004–2005.

Tabela 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności obszarowych, stan na 30.09.2006 r. [zł]

Województwo	Jednolite płatności obszarowe		Płatności uzupełniające – inne rośliny [zł]		Płatności uzupełniające – chmiel [zł]	
	kampania 2004	kampania 2005	kampania 2004	kampania 2005	kampania 2004	kampania 2005
dolnośląskie	181 331 242,26	196 904 010,79	225 217 233,57	223 406 368,81	37 875,93	33 889,64
kujawsko-pomorskie	214 548 449,16	231 647 408,65	259 912 390,18	257 510 559,27	14 264,31	9 196,12
lubelskie	262 727 534,08	297 368 021,01	306 528 215,34	317 104 345,20	1 847 432,06	1 602 631,58
lubuskie	74 923 067,18	84 323 325,03	91 772 201,24	95 227 410,36	14 710,38	12 632,69
łódzkie	196 520 093,59	218 700 561,17	229 768 028,12	235 615 974,50	7 684,68	6 594,75
małopolskie	101 788 279,15	116 428 443,02	120 632 409,01	126 138 876,14	0,00	0,00
mazowieckie	377 540 953,09	423 181 218,99	447 287 229,41	458 084 087,03	17 376,71	8 047,69
opolskie	104 009 843,74	112 461 973,72	133 364 479,22	130 722 982,88	102 171,77	91 595,72
podkarpackie	103 189 961,07	121 544 844,02	124 544 041,45	132 704 327,71	21 066,98	18 670,63
podlaskie	206 572 390,94	227 136 970,87	269 555 635,48	270 371 946,48	0,00	0,00
pomorskie	145 515 840,79	158 735 418,32	179 741 412,91	179 593 728,01	0,00	0,00
śląskie	67 912 128,61	77 162 709,15	85 751 217,64	89 019 330,65	1 135,47	1 000,52
świętokrzyskie	100 763 432,64	112 524 329,49	111 457 493,62	114 474 685,05	10 868,04	6 116,25
warmińsko-mazurskie	197 541 506,95	214 701 565,58	259 239 125,58	254 613 490,85	0,00	0,00
wielkopolskie	353 143 354,97	382 994 053,94	437 984 210,90	434 629 685,25	193 992,52	169 010,10
zachodniopomorskie	164 603 301,56	177 401 275,31	202 901 663,12	203 032 056,80	11 810,89	10 283,64
Razem	2 852 631 379,78	3 153 216 129,06	3 485 656 986,79	3 522 249 854,99	2 280 389,74	1 969 669,33

Źródło: ARiMR wg stanu na 02.10.2006 r.

Do 30 września 2006 r. w ramach płatności obszarowych za rok 2004 ogółem wypłacono kwotę 6 340 568,8 tys. zł, natomiast za rok 2005 wypłacono kwotę 6 677 435,7 tys. zł. W sprawie pozostałych wypłat toczą się jeszcze postępowania administracyjne.

Literatura

- [1] *Instrukcja realizacji kontroli obszarowych i ONW*. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Warszawa 2005.
- [2] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 7 kwietnia 2004 roku w sprawie minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej. Dz. U. z 2004 r. Nr 65.
- [3] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 lutego 2005 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnych wymagań utrzymywania gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej. Dz. U. z 2005 r. Nr 36.